

Körkép: Érettségiző diákok a Covid-19-járvány időszakában: Interjúrészesletek¹

Overview: Students preparing for secondary school graduation during the COVID-19 pandemic: Interview excerpts

HABONY LILLA, HUSZÁR FANNI, JAKAB GRÉTA,
JÓNÁS KLAUDIA & KOVÁCS BORBÁLA

Habony Lilla: BA-hallgató; Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék; habonylilla1@gmail.com

Lilla Habony: BA student; University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Social Relations, Department of Community and Social Studies; habonylilla1@gmail.com

Huszár Fanni: BA-hallgató; Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék; huszarfanni@gmail.com

Fanni Huszár: BA student; University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Social Relations, Department of Community and Social Studies; huszarfanni@gmail.com

Jakab Gréta: BA-hallgató; Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék; jakabgreta42@gmail.com

Gréta Jakab: BA student; University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Social Relations, Department of Community and Social Studies; jakabgreta42@gmail.com

Jónás Klaudia: BA-hallgató; Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék; jonasklaudi@gmail.com

Klaudia Jónás: BA student; University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Social Relations, Department of Community and Social Studies; jonasklaudi@gmail.com

Kovács Borbála: BA-hallgató; Pécsi Tudományegyetem, Bölcsészettudományi Kar, Társadalmi Kapcsolatok Intézete, Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszék; borbala.kovacs@gmail.com

Borbála Kovács: BA student; University of Pécs, Faculty of Humanities, Institute of Social Relations, Department of Community and Social Studies; borbala.kovacs@gmail.com

A világjárvány nyomán meghozott intézkedések drámaian megváltoztatták a serdülők és a fiatal felnőttek életét. Ebben az életkorban a kortársakkal, barátokkal való kapcsolat, a szerelem előtérbe kerül, a családi kapcsolatok pedig törvényszerűen lazábbá válnak. A kialakult helyzetben ez különösen magányossá teheti őket, a leválás konfliktusai pedig a szokottnál élesebben jelentkezhetnek. Az interjúk nagy tanulsága, hogy sem a társas kapcsolatok, sem az

¹ Az interjúválogatás a hallgatói tehetséggondozás jegyében, az EFOP-3.5.2-17-2017-00002 Szociális munkás és közösségek segítésére irányuló felsőoktatási képzések innovatív, duális és gyakorlatorientált fejlesztése: Transzformatív-dialogikus tanulás a kooperáció szolgálatában című projekt keretében készült.

oktatás nem vihető át maradéktalanul a digitális térbe – még az e téren fejlett kompetenciákkal rendelkező fiatal korosztály esetében sem.

Az alábbi interjúk közelebbi témája a felnőtté válás egy hagyományos fordulópontja, az érettségi, ami máig meghatározó a fiatalok jövőjére, lehetőségeire nézve. Az interjúrészletek révén bepillantást nyerhetünk abba, hogy miképpen változtatta meg a kialakult helyzet e korosztály életét, mindennapjait: a tanulás mellett a társas kapcsolatok alakulását (pontosabban a lányokét, hiszen valamennyi interjúalany nő.)

Az interjúkat a Pécsi Tudományegyetem Közösségi és Szociális Tanulmányok Tanszékének hallgatói készítették. Az egyes részleteket minimális szerkesztést és anonimizálást követően tesszük közzé.

Habony Lilla interjúja egy érettségi előtt álló diákkal (részletek)

– *Hogy érzed, miben változtatta meg a lehetőségeidet a kialakult helyzetet?*

– Nyilván a legfeltűnőbb az az egészben, hogy nem mehetünk ki annyit a házból, mint amennyit szoktunk. Ami nekem a legnehezebb, hogy nem találkozhatok a barátaimmal. Az iskolában minden nap láttam őket, meg délutánonként is tudunk edzésre járni közösen, vagy eltölteni az időt hétvégente. Nekem ez a része hiányzik a legjobban, és az iskola is. Mert nyilván az a lehetőség is megszűnt, hogy én iskolába járjak, ami számomra elég szomorú. Nem is szerettem volna, hogy vége legyen, és azért is rossz, mert elmaradt minden, ami ezt az időszakot, ezt az elég fontos időszakot lezárná, tehát például a bankett, a bolondballagás, a szerenád, meg maga a ballagás is.

– *Hogy viseled a bezártságot?*

– Én úgy gondolom, hogy jól viselem a bezártságot, mivel mi egy olyan helyen lakunk, ahol ki tudunk menni a természetbe, meg mindenkinek megvan a saját személyes helye, ahová el tud vonulni, hogyha szeretne. Én az itthont, azt egy biztonságos környezetnek definiálnám.

– *Szerinted milyen előnyei, illetve hátrányai vannak a karanténnak?*

– Hát, én a hátrányokból többet veszek észre. A személyes kapcsolatok nagy része kitörlődött, az nagyon rossz érzés. Ha olyan lenne a karantén, hogy lehetne közben találkozni meg érintkezni személyesen is a barátokkal, akkor sokkal elviselhetőbb lenne, szóval ezt egy nagy hátránynak gondolom. Előnynek pedig ezeket a globális dolgokat mondanám, hogy például az ipartelepeknél a levegő megtisztult. Az emberek kicsit realizáltak, hogy mennyire bele vagyunk süllyedve a hétköznapi pörgésébe, meg minden ilyen egyéb, huszonegyedik századi rohanós dologba. Nem tudom, hogy lehet-e ilyet mondani, de talán kicsit összébb hozza az emberiséget.

– *Megváltoztatta-e, és ha igen, akkor miben, a gondolkodásmódodat vagy a világnézetet a jelenlegi helyzetet?*

– Szerintem megváltoztatta, mert ilyen helyzet még soha nem volt. Eleinte nekem személyesen elég nagy kilengéseim voltak a karanténban, tehát egyszerűen nagyon rosszul éreztem magam, pont emiatt az egész iskolai dolog miatt. Máskor pedig próbáltam tényleg azt a pozitív oldalát nézni, hogy itthon vagyunk, és ez mennyi új lehetőséget ad. Amúgy, ahogy telik az idő, most már több mint egy hónapja ez van, az érettségistressz mellett azt vettem észre, hogy inkább pozitív irányba változtatta meg az életemet, mert így sokkal jobban tudok saját magamra koncentrálni.

Huszár Fanni interjúja egy 12. osztályos gimnazista tanulóval (részletek)

– *Sikerült a tanáraidnak, osztálytársaidnak, illetve neked alkalmazkodni ehhez az online oktatáshoz?*

– A mi iskolánkban elég hamar sikerült ehhez alkalmazkodni, mert az egyik osztálytársam megalkotta Discordon keresztül a „mi iskolánkat”, ami eleinte csak egy viccnek indult, mert még akkor készült, amikor nem gondoltuk, hogy tényleg be fognak zárni az iskolák. A tanáraink viszonylag hamar felvették a fonalat, és így sikerül velük az alkalmazáson keresztül tartani a kapcsolatot. Szerintem sikeresen belecsöppentünk ebbe az egészbe, és tartjuk a kapcsolatot – néha rendszeresen megtartott órákon keresztül, néha pedig chaten keresztül, de nyilván fura mindenkinek ez az egész helyzet.

– *Mit éreztél, amikor hallottad, hogy online oktatás lesz, és mit gondoltál erről? Amit elképzeltél, mennyiben különbözik attól, ami most van?*

– Igazából fogalmam sem volt arról, hogyan képzelhetném el ezt a helyzetet. A mi iskolánkban nagyon nehézkesen indult be ez az egész dolog. A tanároknak nyilván nem volt elég idejük rendszeresen felkészülni, hiszen a pénteki bejelentés után eredetileg hétfőn kezdődött volna az online tanítás, de csütörtökön kaptunk először normális anyagokat. Utána jött ötletként a Discord, amiről eleinte nem is tudtam, hogy micsoda, akkor hallottam róla először. Az első hívások alkalmával akadozott a hang, egyszerre kezdett el mindenki beszélni, ezért nem lehetett érteni, miről van szó. A hangot is elváltoztatja, sokszor emiatt nehéz arra is rájönni, hogy éppen ki beszél kihez. És persze nagyon furcsa, mert sokkal könnyebben elkalandozik az ember, mint egy tanteremben ülve, és nem is mindig ellenőrzik, hogy ki van jelen – tehát sokkal szabadabb, és nem is minden tanár tartja meg a „kontaktórákat”. Van, akinek a Discord sincs letöltve, csak egy beadandót kér, és ennyi.

– *Miben változtak meg a szokásaid, a tanuláshoz való hozzáállásod így, hogy otthon vagy, a saját környezetben? Segít, vagy inkább nehezebbé teszi a dolgod?*

– Sokkal nehezebb rávenni magam, és szerintem ezzel mindenki így van, mert ott van a kísértés, hogy felkelek az ágyamból, de inkább visszafekszek, mert nem webkamerával megy az óra, ezért igazából akár fekve is végig lehet csinálni az órákat. Nyilván kell tartani egy időbeosztást, de ahhoz sem lehet mindig alkalmazkodni. Sokkal lazább lett az időbeosztásom, de mindig valahogyan ráveszem magam, hogy nekiálljak tanulni, és próbálok motivációt szerezni, mert ez nyilván nekem fontos.

– *Azt a színvonalat, ahogyan az iskolában oktattak és felkészítettek az érettségire, azt online is tartják?*

– Nagyon próbálnak rá figyelni, hogy tényleg sikeresen felkészítsenek minket, (...) próbálnak minket ösztönözni.

Jakab Gréta interjúja egy vidéken élő, 17 éves, előrehozott érettségire készülő diákkal (részletek):

– *A te iskoládban milyen módon oldották meg az oktatást?*

– Távoktatással, a Teams felületen oldották meg. Nagyon nem tetszik nekem és az osztálytársaimnak. Nagyon soknak gondolom az anyagot, amit számonkérnek rajtunk. A Teams felületén pedig későn kapom meg az értesítéseket, telefonról nem lehet jól használni a

videohívás funkciót. Ezen felül nincs vele több gondom. A kommunikáció a közösséggel, a személyesség hiányzik kicsit, meg talán az iskolai programok.

– *Az előrehozott érettségizők csak jövőre érettségizhetnek. Mit gondolsz erről?*

– Nagyon mélyen érintett a hír, hogy nem érettségizhetek, mert egész évben küzdöttem, hogy jövőre ne kelljen annyit tanulni. A legtöbb tárgyam reáltárgy, és bár szinte mindegyik jól megy, azért mégis nagy segítség, ha eggyel kevesebb órára kell készülni. Most nem tudom, hogy hogyan tervezzem újra az elképzeléseimet. Valószínűleg nem vagyok ezzel egyedül.

– *A járványhelyzet milyen hatással van az életedre?*

– Mindenkinek nehéz a jelenlegi helyzet. Én már lassan 2 hónapja szinte el sem hagytam a lakást az önkéntes karanténomból. Anyuék nem engednek sehova, mert anya amúgy is beteg, és nem szeretnék, hogy hazavigyem a vírust. Nem látom szükségét ennek a karanténnak, mert a megfelelő óvintézkedések betartásával nem lenne semmi kockázat. Előnyt még nem találtam az önkéntes karanténban. Szomorú vagyok, mert hiányoznak a barátaim, fontos számomra, hogy minden nap beszéljek, találkozzak velük. A párkapcsolatomra is nagyon rossz hatással van a jelenlegi helyzet, sokat veszekedünk, és ő még messzebb lakik, mint a barátaim.

– *A lakóhelyeden mit tapasztalsz? Mennyire veszik figyelembe az emberek a kijárási korlátozást?*

– Az az igazság, hogy nem sokat járok ki, de az időseket sűrűn látom sétálni az utcán kesztyű és maszk nélkül, mintha mi sem történt volna. Viszont úgy hallottam, hogy a kisboltban nagyon szigorúan veszik a higiéniai szabályokat. A foci pálya mellett lakom, szoktam látni, hogy a fiatalabb fiúk 3-4 fős csoportokban járnak oda, és rajtuk sincs semmilyen védőfelszerelés, viszont a távolságot megtartják.

– *Miket tanácsolnál a veled egyidőseknek? Mivel tölthetik hasznosan az idejüket?*

– Kreatívkodjanak, akinek van otthon üzhető hobbi, az üzze! Papa például a kerti WC-t csinálta meg, és még tükröt is tett bele. Én festeni szoktam, edzeni. A mozgás nagyon jó, aki teheti annak a futást is ajánlanám. Falun élők kirándulni is elmehetnek, természetesen 1-2 fő, és ők is csak óvatosan. Új recepteket is ki lehet próbálni, és családi programnak is nagyon jó lehet a közös sütés-főzés. Sok idő után nekem most volt elég időm a szobám teljes kitakarítására. Az online nyelvtanuláson is gondolkodom, főleg most, hogy az előrehozott német érettségit sajnos csak jövőre tehetem le. Anyu itthon van, de apa a falugondnok, és nagyon sokat segít az időseknek jelenleg. Fuvarozza őket, élelmiszert vesz nekik. Amikor itthon van, kerti munkákat végez, most különösen sokat, mert több ideje van rá.

Jónás Klaudia interjúja egy érettségire készülő szakgimnáziumi diákkal (részletek)

– *Hogy érzed magad a kialakult helyzetben?*

– Kezdem megszokni, bár furcsa, hogy egyik napról a másikra minden megváltozott. Először kevésbé tűntek fel a változások, mostanra viszont már az egész életünket megváltoztatta a járvány. Ki kellett alakítani egy új rutint a karantén idejére, hogy legyen a napjainknak kerete, ne hagyjuk teljesen el önmagunkat.

– *Hogyan zajlik a távoktatás? Mi a véleményed róla?*

– Nem olyan, mint az intézményi oktatás, hiányzik a személyesség. Hamarabb elveszítem a koncentrációképességemet. Az órákat heti egyszer kötelező minden tárgyból megtartani. Vannak

órák, ahová csak beadandó kell, de vannak, amiket az órarend szerint tartanak meg. A helyzethez képest szerintem nem annyira rossz ez a rendszer, az elején bonyolultabbra számítottam. Többet kell itthon tanulni, és egyedül feldolgozni az anyagokat, de a tanárok segítőkészek, és fordulhatunk hozzájuk kérdésekkel. A dolgozatoknál a nehezítés az idő, amit a tanárok szűkítenek, hogy ne legyen puskázás, de néhány esetben kevés a húsz perc a kérdések megválaszolására.

– *Mi a véleményed az ideai érettségiről? Szerinted jó döntés született?*

– Véleményem szerint jó, hogy nem csak megajánlott jegyeket kapunk. Az osztályban többen is szóvá tették, hogy az lenne a legjobb, ha az év végi jegyekkel letudnánk. Nehéz ez a helyzet, kellene engedmények, de ugyanakkor nem lehet mindent eltörölni (...). Személy szerint ugyanúgy állok hozzá, mint eddig, nekem mindegy volt, hogy lesz-e szóbeli, vagy nem, mert ugyanannyit kell így is készülni.

– *Mik a kialakult helyzet előnyei és hátrányai az érettségire nézve?*

– Az előnye, hogy előbb túl leszünk rajta, és kevesebb vizsga lesz. Több időnk van ténylegesen azokra a tárgyra készülni, amikből majd érettségizünk, és nincs olyan sok „töltelékanyag”. Hátránya, hogy így a szakmai érettségire sem tudunk annyit, és olyan minőségben készülni, mint a helyzet előtt. Sokkal nehezebb önállóan feldolgozni és itthon gyakorolni az anyagot, mint amikor órán a tanár azonnal tud válaszolni, és segít megérteni. Most nem lát minket, nem látja, hogy ki az, aki érti, és ki maradt le. Hátrány még az is, hogy a szóbelivel nem lehet feljavítani az írásbeli eredményeit, az eredmények nem adódnak össze, csak azon az egy napon fog múlni minden, amikor megírjuk.

Kovács Borbála interjúja egy vidéki város tizenegyedik osztályba járó diákjával (részletek):

– *Sikerült felvenned a távoktatás ritmusát? Mennyire könnyen álltak át a tanáraid, osztálytársaid erre a rendszerre?*

– Szerintem nekem sikerült felvenni most már a ritmusát, és az osztálytársaim is át tudtak állni. Kezdetben voltak problémák, főleg a tanároknak, a technikai dolgokkal kapcsolatban, de most már szerintem mindenki belerázódott, így másfél hónap elteltével.

– *A változások újfajta alkalmazkodásokat igényelnek. Milyen tanulással és időbeosztással kapcsolatos stratégiáid vannak ebben az élethelyzetben?*

– Én ugyanúgy felkelek, mintha tanítás lenne. Nem hajnalban, de 8-9 körül akkor is, ha nincsenek óráim. Délelőtt tanulom meg az aznapit – amilyen óráim lettek volna. Délután pedig általában a másnapra valót, vagy a hosszabb beadandókat írom. Ha van olyan óráim, ami videohívásban történik, akkor ennél előbb fel kell kelnem, hiszen van, ami 8-kor kezdődik. Viszont sokkal később alszom el, mint ahogy eddig tettem, a karantén előtt.

– *Miből tettél volna előrehozott érettségit? Hogyan készülsz most, és mennyire érzed hatékonynak az online tanulást, mennyire térül meg a befektetett idő és energia?*

– Informatikából érettségiztem volna előrehozottan, de erre most nem készülök, mert csak októberben lesz, és addigra elfelejteném, ezért majd nyáron fogom folytatni a felkészülést. A többinél egyelőre nem tudom, hogy mennyire hatékony. Az biztos, hogy a jegyeim sokkal

jobbak, mert van, amikor nem is rendes dolgot írok, ezért sokkal könnyebb jól teljesíteni... hogy mennyire lesz hatékony, az majd szerintem az érettségimél fog kiderülni.

– *A jelenlegi helyzet mennyire befolyásolja a hangulatod és a motivációd?*

– Hát ez eléggé hullámzó. Néha nagyon motiválttá válok, és akkor mindent megcsinállok, néha meg nagyon elvesztem a motivációm, főleg, amikor olyan tárgyakra kell készülni és dolgot írni, amikből nem is érettségizek. Viszont, ha épp nincs is annyi kedvem, akkor is neki tudok állni a feladatoknak, mert érzem a kötelességek súlyát. A hangulatom is változó. Hol jobb, hol rosszabb. Nagyon hiányoznak a barátaim, a testvéremmel sem tudok találkozni, csak videochat-en tudunk beszélgetni, ezért sokszor szomorú vagyok, de ki tudom használni az itthon töltött időt, és ennek kifejezetten örülök.

– *A tanulás mellett mire használod az idődet a karanténban?*

– Elkezdtem edzeni, és ezt azért többé-kevésbé sikerül is csinálnom. Néha főzök is, vagy biciklizek, amire egyébként előtte nem volt annyi időm.